

ב"ה

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד לחיזוק ההתקשרות
לכ"ק אדמו"ר רבי מנחם מענדל בהרה"ק רלו"י מליובאוויטש
זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע

שיחות • אגרות • פניני חסידות לפה"ש • הלכות, מנהגים וטעמיהם • ניצוצות • זמנים

תתקנו

ערב שבת קודש
פרשת תולדות
ב' בכסלו ה'תשע"ג

יוצא לאור עלידי
מכון ליובאוויטש שעליד
צעירי אגודת חב"ד באה"ק ת"ו - המרכז

מורה שיעור ללימוד היומי ברמב"ם

ב' בכסלו ה'תשע"ג - ט' בכסלו ה'תשע"ג

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	ב' בכסלו	הלכות רוצח ושמירת נפש פרק ב-ד.	הלי סוטה פרק ד.	מ"ע רכה. מל"ת רצה [רצו**]. רצב.
ש"ק	ג' בכסלו	פרק ה-ז.	פעמי הכן וגוי. ספר קדושה והוא ספר חמישי.. הלי איסורי ביאה.. בפרקים אלו. פרק א.	מ"ע רמוז. מל"ת רצג. רצז. מ"ע קפב.
א'	ד' בכסלו	פרק ח-י.	פרק ב.	מ"ע קפא. מל"ת שט. רחצ. מ"ע קפד.
ב'	ה' בכסלו	פרק יא-יג.	פרק ג.	מל"ת רצט. מ"ע רב. רג. מל"ת ער.
ג'	ו' בכסלו	ראשית חכמה וגוי. ספר קנין והוא ספר שנים עשר.. הלכות מכירה.. בפרקים אלו. פרק א-ג.	פרק ד.	מ"ע רמה.
ד'	ז' בכסלו	פרק ד-ו.	פרק ה.	מ"ע רמה.
ה'	ח' בכסלו	פרק ז-ט.	פרק ו.	מל"ת רנ.
ו'	ט' בכסלו	פרק י-יב.	פרק ז.	מל"ת רנ.

זמני השבוע*

תאריך	עלות השחר**		זמן ציצית ותפילין	זריחה החמה	סוף זמן ק"ש	חצות והלילה	מנחה גדולה	שקיעת החמה***	צאת הכוכבים
	120 ד' לפני הזריחה	72 ד' לפני הזריחה							
ו', ב' בכסלו	4.08	4.56	5.17	6.18	8.46	11.25	11.55	4.40.2	5.06
ש"ק, ג' בכסלו	4.09	4.56	5.18	6.19	8.47	11.26	11.56	4.39.7	5.05
א', ד' בכסלו	4.10	4.57	5.19	6.20	8.47	11.26	11.56	4.39.2	5.05
ב', ה' בכסלו	4.10	4.58	5.20	6.21	8.48	11.26	11.56	4.38.8	5.05
ג', ו' בכסלו	4.11	4.59	5.21	6.22	8.48	11.26	11.56	4.38.4	5.04
ד', ז' בכסלו	4.12	4.59	5.21	6.23	8.49	11.27	11.57	4.38.0	5.04
ה', ח' בכסלו	4.13	5.00	5.22	6.23	8.49	11.27	11.57	4.37.7	5.04
ו', ט' בכסלו	4.13	5.01	5.23	6.24	8.50	11.27	11.57	4.37.3	5.03

* הזמנים מתייחסים לאזור המרכז. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות.
 ** לגבי זמן עלות השחר הנהוג בחב"ד קיימות שלוש דעות. הבאנו את הזמנים לפי הדעה המוקדמת ביותר והמאוחרת ביותר, וראוי להחמיר לפי העניין.
 *** זמני השקיעה כאן הם לפי השקיעה הנראית. אולם אדה"ז בסידורו 'יסדר הכנסת שבת' מכיר בשקיעה האמיתית, המאוחרת ממנה "בכמו ארבע מינוטין" (לשון אדה"ז שם. שיעור התלוי במיקום ובעונות השנה).

זמני הדלקת הנרות וצאת השבת

פרשת	ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע	
	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש
תולדת	4:04	5:17	4:18	5:19	4:08	5:17	4:22	5:21
ויצא	4:01	5:15	4:15	5:17	4:05	5:14	4:19	5:18

עורך ראשי: **מנחם מענדל ברוד** • עורך: **נחמיה קפלון** • הגהה: **יוסף יצחק אולידורט**

מו"ל: מכון ליובאוויטש שעליד צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו – המרכז

יו"ר: הרב **יוסף יצחק הכהן אהרונוב**

כתובת: ת"ד 14 כפר-חב"ד 60840, טל' 03-9607588, פקס: 03-9606169

www.chabad.org.il דואר אלקטרוני: chabad@chabad.org.il ISSN 0793-7474 אינטרנט:

על-ידי עבודה מלמטה, נמשכות כל הברכות

שייכות "עשר הברכות" שנתברך יעקב אבינו עם "עשרה מאמרות שבהם נברא העולם" ועשרת הדיברות • כוונת הבריאה שיהודי יאיר את אור התורה בעולם, ולכן גם זוכה להשפעת ברכה במספר עשר • מכיוון שאנו קרובים לגאולה הרי שהגיע הזמן שיקומו ברכות יעקב גם בגשמיות • משיחת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

בהכרה במהות העניין, ואילו את ההשתוות במספר – רואה כל אחד. על זה אין צורך בהתבוננות במהותם ובאיכותם של העניינים, אין זה אלא שבשעה שמונים אותם רואים שהמספר שווה בשני העניינים.

ועל-ידיזה שאנו רואים שהם משתווים במספרם, מבינים אנו שעניין זה בא מצד זה שהעניינים עצמם שייכים זה לזה.⁴

ב. דוגמא לדבר: איתא⁵ שרמ"ח מצוות עשה הן כנגד רמ"ח אברים, ושס"ה לא תעשה הן כנגד שס"ה גידים. והרי אין הפירוש בזה שכל השייכות היא רק במספר, אלא העניינים עצמם שייכים זה לזה. תרי"ג מצוות הן אברי הנפש, שמהן נמשך חיות באברי הגוף.⁶

וכמבואר⁷ על הפסוק⁸ "תמים תהיה עם הוי' אלוקיך", שעל-ידי התמימות ושלימות בהתרי"ג

א. על¹ הפסוק² "ויתן לך", איתא במדרש³ שיעקב נתברך ב"עשר ברכות" כנגד עשרה מאמרות שבהם נברא העולם.

כאשר התורה אומרת "כנגד", הרי בוודאי, שהעניינים משתווים לא רק במספרם, אלא גם שעניינים אלו יש להם שייכות זה לזה, ומצד השייכות שישנה בין העניינים עצמם, משתווים הם גם במספרם.

אלא שמכיוון שאופן השגתנו בהבנת עניין היא מן המאוחר אל המוקדם (תחלה מבינים אנו את העניינים המאוחרים, ולאחרי זה – את המוקדמים), מן המסובב אל הסיבה ומן הקל אל הכבד, לכן, בכדי לבוא לידיעה שהעניינים עצמם (הסיבה והמוקדם) יש שייכות ביניהם, הרי זה על-ידי זה שאנו רואים שהם משתווים במספרם (המסובב והמאוחר), שזהו מן הקל אל הכבד. כדי להבין את שייכות העניינים, יש צורך

(4) ראה גם שיחת ש"פ מצורע תשי"ז (לקו"ש ח"ו עמ' 107).

(5) זח"א קע.ב.

(6) ראה תניא פנ"א.

(7) לקו"ת ניצבים מה, ג.

(8) פ' שופטים יח, ג.

(1) שיחה זו (עד סס"ז) הוגהה ע"י כ"ק אדמו"ר (ביידיש), ונדפסה בלקו"ש ח"א עמ' 57 ואילך. במהדורה זו ניתוספו עוד איזה ציונים ומ"מ, וכמה פרטים מהנחה בלתי מוגה.

(2) פרשתנו כז, כח.

(3) פדר"א ספל"ב.

וזוהו שיעקב נתברך בעשר ברכות, כנגד העשרה מאמרות.

ה. ובוהו יובן גם מה שכתוב בזוהר¹⁷ ששאלו את ר' אלעזר: מדוע ברכות יעקב לא נתקיימו וברכות עשו נתקיימו? והשיב ר' אלעזר: "יעקב נטל לעילא (למעלה), עשו נטל לתתא (למטה)".

ויובן על-פי מה שכתוב¹⁸ "צדקתו עומדת לעד": צדקה, חסד ומצוות בכלל, שמקיימים עתה (שזהו עניין עבודת הבירורים¹⁹) – "עומדת לעד". על-ידי קיום המצוות נמשך אור באצילות, אבל האור הוא "כמונח בקופסא"²⁰, כמו אבנים טובות ומרגליות שמצניעים אותם בתיבה, והתגלותו תהיה לעתיד – "עומדת לעד".

כיוון שהברכות באות מצד קיום המצוות, לכן, כשם שגילוי האור שנפעל על-ידי המצוות הוא לעת עתה בהעלם – "כמונח בקופסא" – כן הוא גם בהברכות, שלעת עתה הרי הם בהעלם.

אבל לעתיד-לבוא – מסיים הזהר – יטול יעקב גם "לתתא", "יתאביד עשו מכולא" ו"יטול יעקב לעילא ותתא... עלמא דין ועלמא דאתי". ומתאים גם-כן להנ"ל: כשם שהגילוי אור הנפעל על-ידי המצוות יתגלה לעתיד-לבוא אפילו בגשמיות, שזהו החידוש שלעתיד-לבוא, שהגשמיות לא יעלים, ואדרבה – כן הוא גם-כן בעניין הברכות, ש"יתאביד עשו" מעלמא תתאה, וברכות יעקב יקוימו גם בעולם הזה, בגשמיות.

ו. איתא בכתבי האריז"ל²¹, והובא במגן-אברהם²² להלכה, שבערב שבת יש לטעום מהמאכלים של שבת, כמו שכתוב²³ "טועמיה חיים זכו".

וכיוון שלפי החשבון ד"שיתא אלפי שני הווה

מצוות, נעשית תמימות באברי הנפש, שמהם נמשך תמימות בתרי"ג אברי הגוף, שיהיה בהם חיות וחיוזוק⁹.

וכיוון שכל אבר נמשך ממצווה מסויימת, במילא בהכרח שיהיו שווים גם במספרם.

ג. וכן הוא גם בעניין "עשרה עשרה הכף בשקל הקודש"¹⁰, דאיתא על זה¹¹ שהעשרה מאמרות הם כנגד עשרת הדברות, הרי אין הפירוש שכל השייכות היא רק בזה שהם שווים במספרם, אלא הם שייכים מצד עצם ענינם.

והיינו לפי שכל ההתהוות – שעלידי העשרה מאמרות – היתה על-ידי התורה ובשביל התורה, כמאמר¹² "בראשית, בשביל התורה שנקראת ראשית", ועד שבא יום השישי, שישי בסיוון, היום דמתן-תורה – היו שמים וארץ מתמוטטים¹³, וכשהגיע היום דמתן-תורה, אזי "ארץ וגו' ושקטה"¹⁴, שנעשה קיום בהבראה.

ולכן משתווים הם במספרם, כי הם שייכים זה לזה מצד ענינם, כיוון שהמציאות של העשרה מאמרות באה בשביל עשרת הדברות, וכוונת מציאותם היא – שיאירו את הנבראים שנבראו מהעשרה מאמרות, על-ידיזה שימישו בהם את הענינים של עשרת הדברות¹⁵.

ד. על-ידיזה שיהודי מקשר את העשרה מאמרות עם עשרת הדברות, היינו שהוא מאיר את העולם באור התורה – אזי נמשך ליהודי רוב השפעה בגשמיות וברוחניות, כמו שכתוב¹⁶ "אם בחוקתי תלכו גו' ונתתי גשמיכם בעתם וגו'", כל הברכות המנויות בפרשה.

וכיוון שקבלת ההשפעות היא מצד זה שהמשיך את עשרת הדברות בהעשרה מאמרות – במילא גם ההשפעה שמקבל היא במספר עשר.

9) וכן רפואה (מהנחה בלתי מוגה).

10) נשא ז, פו.

11) זח"ג יא, ב.

12) פרש"י עה"ת ר"פ בראשית.

13) שבת פח, א.

14) תהילים עו, ט.

15) ראה גם 'תורת-מנחם' כרך ז עמ' 250.

16) ר"פ בחוקתי.

17) ח"א קמג, ב.

18) תהילים קיב, ט. וראה תניא אגה"ק סל"ב (קנב, ב).

19) שעו"נ בהתחלת הפסוק "פור נתן לאביונים" (מהנחה בלתי מוגה).

20) ראה 'תורת-מנחם' כרך ב עמ' 198. וש"נ.

21) פע"ח ש"ח רפ"ג. שעה"כ עניין טבילת ע"ש.

22) או"ח סר"ג סוסק"א.

23) נוסח התפילה דמוסף שבת.

יצחק גו"ל שנאמר קודם לכן בהתוועדות] יובן הטעם שמצינו מדרשות חלוקות בעניין זמן המאורע של ברכות יצחק ליעקב – שבמדרש³⁰ מצינו שהיה זה בחג הפסח, ולכן ביקש יצחק להביא "שני גדיי עזים"³¹, "אחד כנגד הפסח ואחד לעשות לו מטעמים"³², ואילו בזוהר³³ איתא שהיה זה בראש־השנה, "יומא דדינא"³⁴. ובהקדמה, שלכאורה דעת המדרש שברכות יצחק ליעקב היו בפסח – אינה מובנת:

עלמא²⁴ הנה עתה הוא כבר ערב שבת אחר חצות²⁵ – צריכים כבר להיות העניינים שלעתיד־לבוא בדרך טעימה על־כל־פנים, והרי גם כשטועמים ישנו משהו מהעניין עצמו ("בשעת מען איז טועם האט מען דאך אויך עפעס"). וכמו עניין גילוי פנימיות התורה, שנתגלה בדורות האחרונים דווקא²⁶. בעבר היה זה רק ליחידי סגולה, ובדורות האחרונים "מצווה לגלות זאת החכמה"²⁷, ובפרט על־ידי הבעל־שם־טוב

כיוון שעתה הוא כבר לאחר חצות, ולאחר פלג המנחה – צריך להיות העניין של "טועמיה חיים זכו", שצריך כבר להתחיל גילוי ברכות יעקב "לעילא ותתא"

פסח וראש־השנה – הם שני קווים הפכיים: פסח עניינו קו ההמשכה מלמעלה למטה בגילוי החסדים, ואילו ראש־השנה עניינו קו ההעלאה מלמטה למעלה על־ידי דין ומשפט. ויצחק – עניינו קו הגבורות, ואס־כן, מהו הביאור בדעת המדרש שברכות יצחק (שעניינו גבורות) היו בפסח (קו החסדים)? וביאור העניין – על־פי המבואר לעיל (במאמר), שבהעלאה של יצחק נכללת גם ההמשכה של אברהם, כיוון שמצד ההעלאה ישנה גם ההמשכה. וכמו שנתבאר שם בעניין "במי נמלך בנשמותיהם של צדיקים"³⁵, שההמשכה של "חפץ חסד"³⁶ שמלמעלה למטה באה בסיבת ההעלאה שמלמטה למעלה. ועל־פי־זה נמצא, שגם בברכות יצחק היה גם קו ההמשכה דאברהם.

על־ידי חסידות הכללית, ובפרט על־ידי אדמו"ר הזקן בחסידות חב"ד, הרי נעשה העניין ד"פוצו מעיינותיך חוצה"²⁸, באופן של הפצה. ואף שגילוי פנימיות התורה שייך לעתיד־לבוא, כמו שכתוב²⁹ "ישקני מנשיקות פיהו", ופירש רש"י שהוא עניין טעמי תורה שיתגלו לעתיד – אף־על־פי־כן התחיל כבר עתה גילוי פנימיות התורה, בדרך טעימה, בזמן של ערב שבת, ובפרט לאחר חצות. והנוגע אלינו: כיוון שעתה הוא כבר לאחר חצות, ולאחר פלג המנחה – צריך להיות העניין של "טועמיה חיים זכו", שצריך כבר להתחיל גילוי ברכות יעקב "לעילא ותתא", הן ברוחניות והן בגשמיות, שתהיה ברכה והצלחה בגשמיות וברוחניות בטוב הנראה והנגלה.

* * *

א. על־פי המבואר במאמר [ד"ה "ואלה תולדות

(30) פדר"א שם. הובא בפרש"י פרשתנו כו, ט.
 (31) פרשתנו שם.
 (32) ובזו"א קמב, סע"א ואילך: "בההוא זמנא ערב פסח היה... ועל דא עבדת תרי תבשילין". ובאוה"ח בשם הרמ"ק ש"שני תבשילין" הם כנגד פסח וחגיגה (וראה גם 'תורת־מנחם – תפארת לוי' צ' פרשת תולדות סל"ט).
 (33) ח"ג צ, ב, (ברע"מ).
 (34) ראה גם לקו"ש שם עמ' 109 הערה 56.
 (35) ראה ב"ר פ"ח, ז, ו. רות רבה פ"ב, ג.
 (36) מיכה ז, יח.

(24) ר"ה לא, א, וש"נ.
 (25) ראה סה"ש תש"ט עמ' 331. וש"נ.
 (26) ראה גם לקו"ש ח"ל עמ' 171 ואילך. וש"נ.
 (27) תניא אגה"ק סכו' (קמב, ב) – בשם האריז"ל.
 (28) משלי ה, טו. וראה תענית ז, א.
 (29) שה"ש א, ב.

בויתן" - דלכאורה אינו מובן; וכי ב"משחקי מלים" עסקינן?

והביאור בזה - שבמקום שמסתיים העניין של "אור ישר", בדרך מלמעלה למטה, שם מתחיל עניין "אור חוזר", בדרך מלמטה למעלה, והיינו, שבמקום שמסתיימים הגילויים (שעניינם אור ישר) שם מתחיל תוקף הרצוא.

ועניין זה הוא בהתאם לאמור לעיל, שברצוא וההעלאה (אור חוזר) של יצחק, שבדרך מלמטה למעלה, נכלל גם ההמשכה (אור ישר) דאברהם, שבדרך מלמעלה למטה.

ועניין זה מובן גם בפשוטות, שהרי כוח זה שהיה ליצחק לברך - קיבל יצחק מאברהם, שהרי הקב"ה אמר לאברהם "והיה ברכה", "הברכות נתונות בידך"⁴³, וכוח זה נתן אברהם ליצחק. וזהו "ממקום שפסק אבא משם אני מתחיל" - שהכוח שישנו בהעלאה (יצחק) הוא מה שקיבל מההמשכה (אברהם), כנ"ל.

* * *

9. איתא במדרש⁴⁴ על הפסוק "ויתן לך האלוקים גו": "מטל השמים זה המן [שהרי המן היה מצופה בטל - 'טל מלמטה וטל מלמעלה ודומה כמי שמונח בקופסא'⁴⁵, ועוד זאת, ש'טל לא מיעצר'⁴⁶, להיותו גילוי בדרך מלמעלה למטה שאין נוגע שם מעשה התחתונים, בדוגמת המן שנאמר בו⁴⁷ "לחם מן השמים"]... ומשמני הארץ זה הבאר שהיתה מעלה להם מיני דגים שמנים יותר מדאי... ורוב דגן אלו הבחורים... ותירוש אלו הבתולות".

ונמצא, שבפסוק זה נימנו כל העשר ספירות: "מטל השמים זה המן", גילוי בדרך מלמעלה למטה - קאי על ספירת החכמה, שעניינה גילו אור; "ומשמני הארץ זה הבאר" - קאי על ספירת הבינה, שהיא בחינת מי הבאר, הנובעים בדרך מלמטה למעלה; "ורוב דגן אלו הבחורים... ותירוש אלו הבתולות" - ז"א ומלכות.

וזהו גם-כן מה שכתוב בברכות יצחק³⁷ "ועשה לי מטעמים כאשר אהבתי" - ש"מטעמים" קאי על עבודת הנבראים ("מטעמים" לשון רבים, דהיינו עבודת הצדיקים ועבודת הבעלי-תשובה³⁸), שבכללות הוא-עניין העבודה שמלמטה למעלה; ועל-ידי זה נעשה "ועשה לי" - שעבודה זו נוגעת למעלה, ומצד זה נעשית ההמשכה למטה.

וזהו הביאור בדעת המדרש שברכות יצחק היו בחג הפסח - כיוון שעל-ידי ההעלאה דיצחק נעשית ההמשכה מלמעלה למטה (שהוא-עניין חג הפסח), ויתרה מזה, שכאשר ההמשכה באה על-ידי ההעלאה אזי ההמשכה היא נעלית יותר (כנ"ל במאמר).

10. וכך³⁹ הוא גם בדעת הזוהר, שהברכות היו בראש-השנה - כי גם בראש-השנה העיקר הוא ההמשכה שאחרי ההעלאה:

סדר התקיעות בראש-השנה - תקיעה, שברים, תרועה, תקיעה, דהיינו שהשברים והתרועה הם בין תקיעה לתקיעה.

והנה, שברים ותרועה - הם ב' אופני העבודה ("מטעמים") דצדיקים ובעלי-תשובה, שעניינם העלאה מלמטה למעלה.

ושני עניינים אלו הם בין תקיעה לתקיעה - כשם שעניין ההעלאה הוא בין המשכה להמשכה, וכמו שנתבאר במאמר שצריך להיות המשכה קודם ההעלאה ("יצחק בן אברהם"⁴⁰), שהוא-עניין התקיעה הא', והמשכה לאחר ההעלאה ("אברהם הוליד את יצחק"⁴⁰), שהוא עניין התקיעה הב' (אלא שבתקיעה זו הוא רק התחלת ההמשכה, וגמר ההמשכה הוא בתקיעה של נעילת יום-הכיפורים).

11. על-פי-זה יובן מאמר המדרש⁴¹ "עמד יצחק לברך את יעקב אמר ממקום שפסק אבא משם אני מתחיל, אבא הפסיק בויתן⁴² אף אני מתחיל

(37) פרשתנו כו, ד.

(38) ראה תניא פכ"ז (לד, ב).

(39) סעיף זה - אין זוכרים בכיור (המור"ל).

(40) ריש פרשתנו.

(41) דב"ר פי"א, א.

(42) חיי שרה כה, ה.

(43) לך-לך יב, ובפרש"י.

(44) ב"ר פרשתנו פס"ו, ג.

(45) יומא עה, ב. בפרש"י עה"ת בשלח טו, ז.

(46) תענית ג, סע"א.

(47) בשלח שם, ד.

בנשמה, שזהו מה שכתוב⁵⁴ "ויבא יעקב שלם",
 "שלם בגופו, שלם בממונו, שלם בתורתו"⁵⁵,
 ועד שעלידי זה זוכים לגילויים שלעתידי לבוא,
 שבאים עלידי עבודת הבירורים דווקא – כמרומז
 בכך שיעקב עצמו היה מוכן כבר אז לגילויים
 שלעתידי לבוא⁵⁶, אלא שנתעכב הדבר מצד זה
 ש"והצאן והבקר עלות עלי גו"⁵⁷.

אבל עתה – הרי עברו כל הזמנים, וכל בני
 ישראל מוכנים כבר ללכת לקראת משיח.
 ייתן השם יתברך שיקויים עניין "ויפגעו בו
 מלאכי אלוקים"⁵⁸, וכפי שמסיים – "מחניים" לשון
 רבים, "של⁵⁹ חוצה לארץ... ושל ארץ ישראל"⁶⁰.

(קטעים מהתוועדות שבתקודש פרשת תולדות, מבה"ח כסלו,
 ה'תשח"; תורת מנחם כך כא עמ' 181:174 – בלתי מוגה)

54) וישלח לגיח.

55) שבת לג, סע"ב. הובא בפרש"י עה"פ (נתבאר בלקו"ש חכ"ה
 עמ' 168 ואילך).

56) ראה תו"א ר"פ וישלח. תו"ח ס"פ וישלח.

57) שם, יג. וראה גם 'תורת מנחם' כך ט"ו עמ' 243. וש"נ.

58) ס"פ ויצא.

59) פרש"י עה"פ.

60) הקטע דלקמן — בזכרון אחדים: וביאור החילוק בין
 מלאכי חוצה לארץ ומלאכי ארץ ישראל:

העניין ד"מלכי אלוקים" הוא — המשכה למעלה. ונתבאר
 לעיל (במאמר) שיש ב' מיני המשכות — המשכה שקודם
 ההעלאה והמשכה שאחר ההעלאה (שהו"ע הבירור דמ"ה
 שמכבר ב"ן). וזהו החילוק בין ב' סוגי המלאכים: מלכי
 חוצה לארץ עניינם המשכה הראשונה, ומלאכי ארץ
 ישראל עניינם המשכה שאחר ההעלאה, לפעול שיהיה
 הבירור בשלימות, בירור שני.

וע"י שלימות הבירורים באופן דמלמטה למעלה זוכים
 להגילויים דלעתידי לבוא, שזהו שלעתידי לבוא יאמרו
 ליצחק דווקא (שעניינו — העבודה דמלמטה למעלה) "כי
 אתה אבינו" (שבת פט, ב. וראה בהנסמן בהערה 50).

ייתן ה' יתברך שיומשך האור בכל הספירות עד
 שיאיר למטה, ויקויים "ורוב דגן אלו הבחורים...
 ותירוש אלו הבתולות" כפשוטו, ויומשך לכל
 אחד ואחד ב"דור ישרים יבורך"⁴⁸, שזוהי הברכה
 הגדולה ביותר⁴⁹.

יא. [...] הנקודה העיקרית של החודש, שהוא
 היום דראש השנה לחסידות, ראש השנה לתורת
 החסידות וראש השנה לדרכי החסידות⁵⁰,
 ויהירצון שכל העניינים הקשורים עם תורת
 הרבי ודרכי החסידות יומשכו בהצלחה מופלגה.

* * *

יב. בתפילת המנחה מתחילים לקרוא פרשת ויצא.
 והנה, בפסוק "ויצא גו" מדובר על דבר ירידת
 הנשמה למטה⁵¹: "ויצא יעקב מבאר שבע" – היינו
 ירידת הנשמה משורשה (כידוע⁵² ש"באר שבע"
 הוא בחינת מלכות, כנסת ישראל, ולמעלה יותר
 – ספירת הבינה), "וילך חרנה" – ל"חרון אף של
 מקום בעולם", כדרשת רז"ל⁵³.

אמנם, הכוונה בזה אינה כדי להתייגע ("צו
 מאטערן זיך") ח"ו, אלא הכוונה היא שעלידי
 עבודת הבירורים שמבררים ב"חרן" תיתוסף עלייה

48) לשון הכתוב — תהלים קיב, ב.

49) חסר קצת (המ"ל).

50) ראה גם מכתב כ"ד מ"ח; כ"ו מ"ח; כ"ז מ"ח שנה זו (אגרות
 קודש חט"ז עמ' צ; ריש עמ' צד; ריש עמ' קד).

51) ראה תו"א ויצא כ.א.ג. ובארוכה — תו"ח שם כד. סע"ד
 ואילך, וראה גם סה"מ מלוקט ח"ב עמ' קנז ואילך. וש"נ.

52) סה"מ מלוקט שם עמ' קנח. וש"נ.

53) פרש"י ס"פ נח (נת' בלקו"ש חט"ז עמ' 63 ואילך).

כי הרחיב – בניין נצחי

ג' בתי מקדשות כנגד ג' בארות

בניי ישראל ניסו ובנו בית מקדש ראשון, ואף־על־פי־כן, העולם לא היה עדיין מסוגל לקבל ולקלוט זאת, ולכן היה קיומו בהגבלה – ארבע מאות ועשר שנה, ואחר כך חרב. ולאחרי כן – לאחרי גלות קטנה של שבעים שנה, גלות בבל – ניגשו בניישראל עוד פעם ובנו מקדש, "ועשו לי משכן ושכנתי בתוכם", על מנת לעשות לו יתברך דירה בתחתונים, ואכן היה בית המקדש השני באופן ש"גדול... כבוד הבית הזה האחרון מן הראשון", שעמד עשר שנים יותר מבית ראשון, אבל גם הוא היה בהגבלה, ולאחרי ארבע מאות ועשרים שנה נחרב.

וכל זה הוא מפני שבזמן בית ראשון ושני עדיין לא היה העולם יכול לקבל הגילוי דעצמות ומהות כפי שיהיה לעתיד לבוא – לא כפי שהיה במתן־תורה, שהמטה נשאר במעמדו ומצבו, אלא כפי שיהיה לעתיד לבוא – שהמטה יהיה כלי לאלקות באופן שהכלי נעשה מאוחד עם האור, שלכן, "לעתיד לבוא אם אדם הולך ללקוט תאנה בשבת, היא צווחת ואומרת שבת היום".

ובעניין זה היא תכלית העבודה והיגיעה של בניישראל בזמן הגלות – לפעול את ההכנה, ויתירה מזה, לא רק הכנה בלבד, אלא גם ההליכה בדרך המובילה מבית ראשון ובית שני שלא היה להם קיום, לבית השלישי, שיהיה בנין לעד ולעולמי עולמים – כמו שכתב הרמב"ן שבית ראשון ובית שני הם כנגד ב' הבארות "עשק" ו"שטנה", ובית שלישי שיהיה בנין נצחי הוא כנגד הבאר השלישית שנקראת "רחובות", על שם "כי הרחיב ה' לנו", ועלידי מעשינו ועבודתינו בזמן הגלות הנה מיום ליום ומשעה לשעה הולכים ומתקרבים לכך.

(תורת־מנחם [ה'תשי"ד] כרך יב, עמ' 83-84)

אצל יצחק האיר ה"עתיד לבוא" כבר עתה

אמרו חז"ל שלעתיד לבוא יאמרו דווקא ליצחק "כי אתה אבינו". וטעם הדבר מבואר בחסידות – לפי שענינו של יצחק הוא פחד וביטול, שזהו אחד החידושים של הזמן לעתיד לבוא [..]. ויש לומר, שלכן מציינו גבי יצחק שבכמה עניינים היה בדוגמא שלעתיד לבוא. בנוגע לכל האבות אמרו חז"ל שהטעימן הקב"ה מעין עולם הבא, אלא, שאצל כל האבות היה ה"מעין עולם הבא" רק בענין התענוג, "הטעימן", אבל יצחק היה כל חייו בדוגמא דלעתיד, כיוון שבעת העקידה פרחו נשמתו ונמשכה בו נשמה מעלמא דאתי – מעולם הבא.

על־פי זה יובן גם המבואר בחסידות הטעם שיצחק רצה לברך את עשו, כיוון שהסתכל עליו מלמעלה, מצד המקיף – שלכאורה אינו מובן: כשם שיצחק ראה את המקיף, היה צריך לראות גם את הפנימי, שבו פועל המקיף?

ועל־פי הנ"ל יובן – מכיוון שיצחק היה למעלה מהזמן, ראה את עשו כמו שהוא לעתיד, לאחר הבירור, היינו, לא במעמד ומצב ד"וישטום עשו את יעקב", אלא כפי ש"ורב יעבד צעיר, באמונה ובלב שלם", כמבואר בהמאמר של אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע.

(תורת־מנחם [ה'תשי"ד] כרך י, עמ' 162)

תל תלפיות בענייני הכלל והפרט

"ולא יסכנו את היישוב" • התרעה מפני 'היתר' חסר יסוד לשימוש ברמקול בשבת • צילום מכתבו של הרב גץ לרבי בנושא הפסקת החפירות במקום המקדש • מאמרים של הרבי מהר"ש בכתביד מעתיק, שקיבל הרבי מיהודי בני-ברק • על קבוצה גדולה של ילדים מבוסטון שעשו שבת אצל הרבי • ועצה לשידוכים

(חלק א סימן לז) לעניין השימוש בזה בחיל היס. בעקבות זאת, כנראה לפי הוראת הרבי, פנה הרב גורודצקי במכתב מהיר לרב גורן והעמידו על המכשלה שבדבר. בתשובתו לרב גורודצקי (נדפסה אחר-כך בשנת תשס"ה ב'תרומת הגורן' סימן פא) כותב הרב גורן:

"ב"ה כ"ר שבט תשכ"ז

לכבוד... הוותיק וחסיד שומר משמרת הקודש, זוכה ומזכה את הרבים ועוסק בצרכי ציבור באמונה הרה"ג הר' בנימין אליהו גארוודצקי שליט"א בא כוח כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש שליט"א בארצות הגולה באירופה ושכנותיה.

שלום כת"ר עם כל אנ"ש ישגה לעולם!

קבלתי לנכון את מכתבו מיום ד' בשבט תשכ"ז, שבו מתריע על דבר המכשלה ברמקול בבתי כנסת בשבת באיסטנבול. גם בהיותי שם ראיתי את המכשלות הרבות הנמצאות שם... וביניהם גם זאת של שימוש ברמקול בשבתות..

אודיע קושט דברי אמת מה שביירתי בתשובתי, שברוב סוגי הרמקולים יש חשש של חילול שבת מן התורה, ובמיעוטם יש חשש איסורי דרבנן, והודעתי ששניהם אסורים. ואם כי בתשובתי לחיל

"ולא יסכנו את היישוב"

במסגרת המערכה נגד נסיעת אניות ישראליות בשבת כתב הרבי לגה"ח רבי שלמה יוסף זווין את המכתב הבא מיר"ד בכסלו תשי"ז, אשר מוגש בזה קטע מתוכו בפרסום ראשון:

וכדאי הי[ה] להשיג הקונטרס המוזכר שם. ואפשר זה יגרום להודעה [סוף] [סוף], אשר חילול שבת ע[ל] י[די] מאות מישראל בפהרסיא אסור הוא (ולא יסכנו, ר[חמנא] ל[יצלן], את היישוב [=בארץ-ישראל] ע[ל] י[די] עיניו הדין ועיוות הדין והוראה בתורה שלא כהלכה, ובפרט במצב העכשווי שניתנה ארכה כו').

קולא ברמקול?!..

במסגרת פעולותיו של בא"כוחו של הרבי במדינות שונות, הרה"ח ר' בנימין גורודצקי, פעל רבות גם לטובת יהודי תורכיה. בחורף תשכ"ז התוודע לעובדה כי בבית-הכנסת באיסטנבול משתמשים ברמקול בשבת. לשאלתו, הסתמכו על התשובה שכתב הרב שלמה גורן ב'משיב מלחמה'

שיחות כרך חי, עמ' 466):

...מאשר הנני קבלת מכתבו מט"ו מנ[חם] א[ב] עם המצורף אליו, ואזכירו על הציון כ"ק מו"ח אדמו"ר נב"מ זי"ע למילוי משאלות לבבו לטובה, ושיבשר טוב בכל הענינים שכותב, כולל ועיקר – שבטלה התכנית לחפור מתחת לבי[ת] המק[דש], מחילות וכו' ואפילו לספקן.
...בכבוד ובברכה לשמור על הק[ודש] שלא יגעו בו ולא בספקו וס[פק] ס[פיקו], כי "ממי שהזהיר על המקדש" אתה מתיירא, ובהצלחה.

האיגרת נכתבה להרה"ג ר' מאיר יהודה גץ (זצ"ל) שהיה הרב הממונה על הכותל המערבי בתגובה למכתבו של הרב גץ שצילמו ניתן בזה בפרסום ראשון:

הים בישראל מצאתי היתר להשתמש ברמקולים העובדים על בטריות, באוניות מלחמה, מהסוג של המיעוט, הרי יסוד ההיתר מבוסס על צרכי בטחון כפי שציינתי זאת מפורש בתשובה, שרק על סמך הבעיות הביטחוניות הקשורות עם החזקת אניות המשחית התרנו, ואין להסתמך על כך בשום פנים ואופן בכל הנוגע לשימוש ברמקול בשבת בחיים האזרחיים, אי לזאת אין להם כלל על מה שיסמכו ולא יתלו בוקי סריקי בתשובה זו שאין לה קשר לנידון שלהם...
"הכותב וחותם בכל תחומי ברכות, ש. גורן".

לבטל תכנית החפירות

כך כתב הרבי בראשי-חודש אלול תשל"ו (לקוטי

כס"ד. יד מנ"א השל"ו

הרי זו עולה אל טול פני הקדש
נר ישראל עמוד היסני פסיש החזק
כ"ק אדמו"ר שליט"א

אחדשה"ם ונשיקה ידיו כראוי,

איש בשורה אנכי היום על ההחלטה הטובה שנפלה ערב ט"ו באב בענין המשך השיפת אבני הכותל המערבי (בפרוודור של כשלשה מטרים קומתו) עד לקצו מצד צפון. הגענו היום ברוך ה' עד לנקודת שצ"ש מטרים מפנהו הדרומית מערבית ונשאר לנו כטאה מטרים נוספים לגלותו עד במירא. למרות כל הקטרוגים וההתנגדויות, נהנני השי"ח לחן ולחסד והצעתי נתקבלה ע"י השד והאשור ניתן. ועוד ענין טוב בס"ד, שהוסרה ההתנגדות להשמעה דברי כ"ק אדמו"ר שליט"א ברחבת הכותל בשעת ההתועדות ואנ"ש יוכלו ליהנות מרכי קדשו והמקום גורם שהדברים יוחקרו ביתר שאח בנפש פנימה.
ועתה נפשי בשאלתי בענין חשוב אחד שאני הוגה בו. מאחורי בית הכפורה וקח"ה גלינו שער סתום אשר לפי השערתי דרכו יצאו הכהנים אשר טבלו למקרה לא סהור במפלט נמוך בחשפה מטרים מלחם למפלס הר הביית כיום (מעל לנ"ל קיים עער במפלט העליון והגויים קוראים לו שער הסהרה).
חס לבי ברבתי לפתחו ולהחור פנימה בטסרה כולה: א) לגלות אה מקום המזבח אשר כידוע הוא מחובר לארסה ואיננו כשאר שטח הר הביית שמחמתו כיפין וסחילוח (זבחים נח). ואעפ"י שחלו שנויים רבים בקרקע הר הביית אפשר לעשות בדיקות חמימות-למצויא אבר (קו"ה)
ב) לגלות אה מקום בניית ארון הברית עפ"י מה שמובא במשנה שקלים ו' (ויש צורך במס"נ לכך).
השאלה היא: האם ראוי לגשת למלאכה הזאת לאחר שנחגבר על כל מיני מכשוליו הנדסיים ומוליטיים בעיקר.
ועוד שאלה הלכתית מובהקת. מחילוח לא נחקרו אך באם הן פחווחת לקדש, קדש ניתן להביץ מסוגיית הגמרא (פסחים פ"ז) שבאם הן פחווחות גם לקדש וגם לחול הריהן חול. אך לפי פשיטות הענין הגם שהן קדש הרי אסור הכניסה אליהן בטומאה הוא רק שדרבנן (זבחים נו. ופרש"י ד"ה שדרבנן). ובאם אנו נכנס לחור אחת המחילוח ושמא הן פחווחות לקדש יש כאן טפק דרבנן והוא לקולא. ועוד אפשר להוסיף שניף דוכנסים לצורך תיקון (סוף עירובין, דמב"ט ביה"ב ז, ה"ג) וגם ביח חשמונאים בנו מזבח וממנו הדליקו הנר המערבי בטומאה.
יוריני נא כ"ק אדמו"ר שליט"א אה הדרך אלך בה ואה המעשה אשר אעשה ויזכירני נא לבר"ג ולעבוכה ה' בשמחה ואת זוג"א אסתר סילועט בת לונה לרפ"ש ולנחת מכל יוצאי הצ"י ולשמחה וטגב לבב ונא לציון גואל במהרה דידן.

מאיר יהודה בן מסעודה

שאמר הרבי: "וכיוון שנמצאים כאן גם קטנים בשנים... כדאי ונכון שיאמרו 'לחיים' וינגנו ניגון שמח"...

לא נזכר באיזה קטנים מדובר, ומי הם. מדובר היה ב"קבוצה גדולה של ילדים מבוסטון בביקור בחצרות קדשינו" (לשון הכותרת בעלון פנימי של צעירי אגודת חב"ד, מס' 77, שהופיע בז' באדר תשכ"ג עמ' ח). הנה קטעים מהדיעה בעלון שם:

"לשבת קודש פרשת משפטים, כ"ט שבט, הגיעו לכאן לביקור בן מספר ימים כ-80 ילדים כן ירבו מבוסטון מאסס. הילדים שנוטלים שם חלק בכיתות של"ה (שיעורי לימוד הדת), הובאו באמצעות המשרד המרכזי של של"ה בברוקלין בסיוע והשתדלות הרב משה גורקאוו המנצח על פעילות של"ה בבוסטון.

"תוצאה טבעית של הרושם העצום שעשה על הילדים הביקור כאן אשתקד, הפעם ביקשו ליטול חלק עשרות רבות של ילדים, אך בשל חוסר במקומות נאלצו לדחותם.

"הילדים שכן הגיעו היו אורחי צעירי אגודת חב"ד והתקבלו כאן ע"י התמים אשר זיילינגאלד ואיסר שמיטאנא שארגנו עבורם תוכנית עמוסה למשך שהותם פה.

"ביום שישי, אחרי טיול ארוך בניו יורק, רוכזו הילדים בין תפילת מנחה לתפילת ערבית ב-770 ושוחחו בפניהם אודות הלכות שבת. אחרי סעודת ליל שבת שוב התוועדו עמם, לימדום ניגונים חסידיים (במיוחד את "האדרת והאמונה"), וכן סיפרו לפנייהם סיפורים חסידיים וההוראות שיש להפיק מהם.

"בצהרי יום שבת קודש בהתוועדות של כ"ק אדמו"ר שליט"א נשמרו עבורם שני שולחנות. כמה מהחברים [=חברי צעירי אגודת חב"ד] תירגמו עבורם לאנגלית את תוכן שיחות הקודש. בהתאם לבקשת הרבי שליט"א אמרו כולם לחיים וניגנו ניגון שמח. עם סיום ההתוועדות אורגנה עבורם מסיבת שבת בביתו של הרב ר' יעקב ליפסקר. במוצאי שבת קודש ארגן עבורם הרב יעקב יהודה העכט מלוה-מלכה מפוארת בבית הכנסת שלו, שם נאם בפניהם הנואם המפורסם משיקאגא הרב שלמה זלמן העכט, אשר הסביר

היכן מופרך לערוך 'ערב חב"ד'

בכ' אייר תשל"ג כותב הרב חודוקוב, מזכירו של הרבי, לאחד מחשובי עסקני חב"ד בארץ-הקודש:

טוב עשית במה שענית בשלילה להצעת מנהל המועדון יהודי-ערבי בחיפה. ופשוט כי עריכת ערב חב"ד במקום כזה מופרכת לגמרי...

יסוד בחסידות ללמד גם לזולת

ב"ה, ד' כסלו, ה'תשל"ח ברוקלין, נ.י.

מר יהודא מנחם שי' בויס, רח' אור החיים 45, בני ברק שלום וברכה!

בנועם מאשר אני קבלת מכתבו מכ"ז חשוון עם המצו [רף] ב[זה] - צילומים מדפי ספר כתבי יד ולוח מפתחות מ"כתבי קדש", מאמרי חסידות חב"ד. ות[שואת] ח[ן] על שימת לבו לשלחם אלי.

המאמרים הם מכ"ק אדמו"ר מוהר"ש, בנו וממלא מקומו של כ"ק אדמו"ר ה"צמח צדק" - וראה ג[ם] כ[ן] בספר מפתחות מאמריו בשנים המתאימות, אלא שבספר חסרים כמה מאמרים שלא היו בה"ביכלעך" מהם נעשו המפתחות, ורגיל הוא - הכתב - של מעתיק.

כיון שכל ענין בהשגחה פרטית, ורואני שמתעניין במאמרי חסידות, תקותי אשר גם לומד בהם, וללמוד על מנת ללמד ולהשפיע גם אל אחרים שילמדו, בפרט שמיסודי תורת החסידות לכל שיטות[ה] היא ההדגשה על כלל גדול שבתורה, ואהבת לרעך כמוך, שפירושו כפשוטו מה שחביב עליך תשתדל גם לטובת חברך, ואם בגשמיות כן על אחת כמה וכמה ברוחניות.

בכבוד ובברכה

לפרוט את הברכות למזומנים

בהתוועדות ש"פ משפטים תשכ"ג (תורת מנחם' כרך לו עמ' 184) מופיע המשפט הבא

והוספה בבטחון אמתי בהשם - מוסיפה
בברכותיו.

<p>מרגליות - ירוח"ו RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON Lubavitch 770 Eastern Parkway Brooklyn, N.Y. 11213 493-9250</p>	<p>מחנך מענדל שניאורסאהן ליובאוויטש 770 איסטערן פארקוויי ברוקלין, נ. י. ביה, כ"ד מ"ח תשמ"ה ברוקלין, נ. י. מר עמנואל שי' שלום וברכה מאשר הנני קבלת מכו' ובו בקשת ברכה פ"נ מיום כ"ט תשרי. ונעת וצון יקרא על ציון כ"ק מו"ח אדמו"ר דצוקללה"ה נבג"מ זצ"ע. וכיון שעל האדם לעשות כל התלוי בו בדרך הטבע - נטח כבר פנה או עכ"פ יפנה עתה לשדכנים (ל' רבים) טובים ויזרו אותם וכו'. יהוספה בבטחון אמתי בהשם-מוסיפה בברכותיו. בברכה</p>
--	--

לילדים מה הם קיבלו במשך השבת.
 "הרב שלמה העכט הבהיר זאת במשל מצ"ק,
 שאם רוצים לעשות בו שימוש יש לפורטו
 ולהחליפו לכסף מזומן, כך גם ברכותיו של הרבי
 שליט"א אשר הוענקו לכל אחד מהילדים, יש
 להכין כלים מתאימים לקליטתם.
 "לאחר סיור בניו-יורק ביום ראשון אחר-
 הצהריים, נסעו הילדים חזרה מרוצים ושמחים".
 הידיעה מסתיימת: "בהזדמנות זו ברצוננו
 להודות מאד לחברים שסייעו בסידור הילדים,
 ובמיוחד לאלה שאירחו אותם".

לפנות לכמה שדכנים ולזרזם

כך כתב הרבי ליהודי תושב ירושלים:
 וכיון שעל האדם לעשות כל התלוי בו בדרך
 הטבע - בטח כבר פנה או ע"ל [ל] כ[ל] פ[נים] יפנה
 עתה לשדכנים (ל[שון] רבים) טובים ויזרו אותם וכו'.

מינוי ל'התקשרות'

אפשר לקבל את גיליון 'התקשרות'

ישירות הביתה באמצעות הדואר

מינוי לשנה: 276 ש"ח (ב-4 תשלומים)

מינוי לחצי שנה: 140 ש"ח (ב-2 תשלומים)

את השם, הכתובת והתשלום יש להעביר לפי הכתובת:

'התקשרות', מחלקת המנויים, ת"ד 14 כפר-חב"ד 60840.

כמו-כן אפשר להירשם בטלפון ולשלם בכרטיס אשראי, בטל' 072-2770130

פרשת תולדות

אברהם הוליד את יצחק (כה,יט)

אברהם הוליד את יצחק: לפי שהיו ליצני הדור אומרים מאבימלך נתעברה שרה... צר קלסתר פניו של יצחק דומה לאברהם, והעידו הכל אברהם הוליד את יצחק (רש"י)

המפרשים הקשו שלכאורה היתה התורה צריכה לרמז את המענה לטענת ליצני הדור לעיל, בפרשת וירא, שבה מסופר על לידת יצחק.

ויש לומר, דהנה ידוע שיצחק היה מרכבה למידת הגבורה, שלכן עסק בחפירת בארות, הורדת העפר והאבנים המכסים על המעיין וגילוי המים החיים הנובעים מלמטה למעלה. יצא ממנו עשיו, גבורה דקליפה. מובן אפוא שדווקא בפרשתנו, כשלומדים שיצחק הוליד את עשיו (גבורה דקליפה), ועיקר עבודתו (מאורעותיו) היה בחפירת בארות (קו הגבורה) - אז מתעורר תוקף הטענה, שאין לו קשר עם אברהם (שמידתו מידת החסד), ויש צורך לשלול טענה זו.

(לקוטי שיחות כרך כ, עמ' 101)

* * *

מדוע הוצרך הקב"ה לצור באופן מיוחד את צורת קלסתר פניו של יצחק בדומה לשל אברהם, והלוא זה טבע הדברים שבן דומה לאביו?!

אלא אברהם היה 'מרכבה' למידת החסד, ואילו יצחק היה 'מרכבה' למידת הגבורה. הרי שהאב והבן היו בעלי תכונות אופי מנוגדות. הדבר אמור היה להתבטא גם בקלסתר פניהם, שהרי בפנים משתקפות תכונות הנפש, כידוע. לכן הוצרך הקב"ה ליצור את קלסתר פניו של יצחק בדומה לשל אברהם, בניגוד לטבע.

(לקוטי שיחות כרך כ, עמ' 100-101)

ויהי יצחק בן ארבעים שנה בקחתו את רבקה... לו לאשה (כה,כ)

סיפור דברי ימי חייו של יצחק בפרשתנו מתחיל בהיותו בגיל ארבעים, שאז לקח את רבקה לאשה, וסיפור זה משמש הקדמה לעיקר הסיפור - הולדת יעקב ועשיו. וזאת, אף שבמשך ארבעים שנות חייו לפני נישואיו אירעו לו דברים רבים, ובראשם - ניסיון העקדה, וכמו-כן שהייתו בגן-עדן בשלוש השנים שבין העקדה לנישואיו.

ללמדך, שתכלית הכוונה אינה מסירת נפש (העקדה), או העלייה לגן-עדן, אלא בירור העולם, עשיית דירה לו יתברך בתחתונים. ובירור זה קשור בהולדת ילדים, כנאמר (בראשית א, כח) "פרו ורבו ומלאו את הארץ וכבשוה".

(ספר השיחות תש"ג כרך א, עמ' 155)

ויהי כי זקן יצחק ותכהין עיניו מראת (כז,א)

ותכהין: ...כדי שייטול יעקב את הברכות (רש"י)

לכאורה, כדי שיעקב יקבל את הברכות הייתה עצה פשוטה יותר – הקב"ה יכול היה לגלות ליצחק שעשיו רשע?!
אלא הקב"ה לא רצה לספר לשון הרע על עשיו! וכפי שאמרו רז"ל (סנהדרין יא) "אמר (יהושע) לפניו – ריבונו של עולם, מי חטא? אמר לו: וכי דילטור (רכיל, רש"י) אני לך?! הטל גורלות!".
ואם כן הוא בנוגע לעשיו הרשע, על אחת כמה וכמה שכך, ועוד יותר מזה, צריכה להיות גדולה הזהירות שלא לדבר לשון הרע על שום אדם מישראל.

(לקוטי שיחות כרך טו, עמ' 215-216)

וקח לי משם שני גדיי עזים (כז,ט)

שני גדיי עזים: וכי שני גדיי עזים היה מאכלו של יצחק? אלא – פסח היה; האחד הקריב לפסח, והאחד עשה מטעמים (רש"י)

מפרש הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסון (אביו של כ"ק אדמו"ר):
"שני גדיי עזים" – הם פסח וחגיגה; "את המטעמים ואת הלחם" (פסוק יז) – היינו הלחם דמצה; "ויבא לו יין" (פסוק כה) – הוא היין של ארבע כוסות.
אך מרור לא הביא, כי מרור הוא בחינת גבורות, ואם היה מביא זאת ליצחק, שבחינתו גם היא גבורה, היה הדבר גורם להתגברות תוקף הדין.

(לקוטי לוי יצחק עמ' ק"ה)

ותאמר לו אמו עלי קללתך בני (כז,ג)

איזו הרגעה היא זו? כלום התנחם יעקב בעובדה שאם תבוא (ח"ו) קללה, תחול על ראש אמו?!
אלא הברכות באו מבחינה נעלית מאוד, דרגה שהיא למעלה מחכמה ושכל. לכן ה'כלי' לקבלת השפעה וברכה זו הוא עבודה במסירות נפש, שהיא למעלה מטעם ודעת.
זהו שאמרה רבקה: "עלי קללתך בני" – כדי לזכות בברכות נעלות אלה, מוכנה אני אפילו למסירות נפש, אם יהיה בכך צורך. בדבריה אלו השפיעה על בנה שגם הוא יהיה מוכן ומזומן להסתכן למען הברכות.

(לקוטי שיחות כרך א, עמ' 54)

ראה ריח בני כריח שדה (כז,כז)

בשעה שנכנס אבינו יעקב אצל אביו – נכנסה עמו גן עדן. הדא הוא דאמר לו ראה ריח בני כריח שדה (מדרש רבה)

מנין הכיר יצחק שריח זה הוא של גן עדן?
אלא חז"ל אמרו (מדרש, הובא בריב"א ריש פרשתנו), שיצחק עלה לגן עדן אחר העקדה ונשאר שם שנתיים. לכן הכיר וידע את ריחו של גן עדן...

(לקוטי שיחות כרך א, עמ' 50)

הלכות ומנהגי חב"ד

שבת קודש פרשת תולדות

ג' בכסלו

שחרית, קריאת התורה: בקריאת תיבת 'מחלת' שבסיום הפרשה (כח,ט), במבטא האשכנזי, שמבדילים בכירור בין קמץ לפתח, יש כמה נוסחאות!¹

יום חמישי

ח' בכסלו

יום רביעי בערב – אור ליום חמישי: כשנשלם יום ז' בכסלו השנה כבר מלאו שלושים יום ל'שאלת גשמים'. על-כן, החל מתפילת ערבית של יום רביעי בערב ואילך, המסתפק אם שאל 'טל ומטר' אינו צריך לחזור?²

יום שישי

ט' בכסלו

יום ההולדת (בשנת תקל"ד) וההסתלקות היולא (בשנת תקפ"ח) של כ"ק אדמו"ר האמצעי רבנו דובער נ"ע, דור שני לנשיאי חב"ד (שנות

הנשיאות: תקע"ד – תקפ"ח)³, ומנוחתו כבוד בעיר ניעז'ין.

יום התוועדות.

כל אחד ואחת, אנשים נשים וטף, ינצלו 'עת רצון' זו, כדי להוסיף:

(א) בלימוד תורתו של בעל יום-ההולדת וההילולא, ובאופן ד'רחובות הנהר'⁴.

(ב) בעבודת התפילה.

(ג) בנתינת צדקה, ומה טוב – לעניין השייך לעבודתו המיוחדת או למוסדות העוסקים בעבודתו ובעבודת רבותינו נשיאינו ממלאי מקומו⁵.

(ד) לקיים התוועדות של שמחה, בה יקבלו עליהם הנאספים החלטות טובות בענייני תורה ומצוות⁶. ולדבר גם בקשר להכנות כדבעי להתוועדויות די"ט כסלו, ולהמשיכן בהתוועדויות דחנוכה⁷.

פשוט, שאם מאיזו סיבה שתהיה לא נעשה הני"ל או חלקו ביום השנה, צריך להיות תשלומים והשלמה בימים הסמוכים⁷.

(3) פרשת חיי והסתלקותו נדפסו ב'ספר התולדות – אדמו"ר האמצעי' הוצאת קה"ת, כפר-חב"ד תשל"ו.

(4) שיחות קודש תשנ"ב עמ' 382.

(5) ע"פ 'התוועדויות' תשמ"ז ח"ב עמ' 286, מוגה, בקשר לכ"ד טבת.

(6) ע"פ הוספות לשיחה הנ"ל – שם עמ' 292. וראה לקוטי שיחות כרך כא עמ' 276.

(7) שיחות קודש תשנ"ב ח"א עמ' 389.

וכשחל באמצע השבוע – ראה לגבי אי-אמירת תחנון במנחה: ספר המנהגים עמ' 90, יו"ד כסלו. רשימות היומן ס"ע רצב. וראה אודות 'משנה ראשונה' בזה ברשימת ענינים וסיפורים מהרב"ש (סבו של הרבי), מוצט"ק יו"ד כסלו אעת"ר, ובהערות ר"ש קראוס שם הע' 80 וש"נ.

(1) נוסח התימנים הוא מְחַלַּת (שו"ת פעולת צדיק ח"א סי' טו), אבל במנחת-שי מביא מספרים מדויקים שיש לקרוא מְחַלַּת, וכ"ה בתיקון 'איש מצליח' ובחומש 'תורה-ממיה' (וכן מופיע בתנ"ך ברויאר, וב'שינויים לפי דפוסים ראשונים' שבתורה שלימה ס"פ ויחי, וב'שי למורא' בפנים). ובהקלטות קרה"ת של הר"מ שוסטערמאן ע"ה קורא מְחַלַּת (כמו שמופיע בתנ"ך קורן, ובתורה שלימה על אתר, וב'סי"א' של 'שי למורא'. וצ"ע). וראה 'בצל החכמה' עמ' 117 שהרבי אמר שאינו אחראי לפרטי הקריאה במניין שלו. ועצ"ע (באותו עניין ממש) מ'תורת מנחם' ח"ד עמ' 156.

(2) שו"ע אדה"ז סי' קיד ס"י, קצות-השולחן סי' כא סי"א, לוח כולל-חב"ד ז' במרחשון.

בקשה ב'שומע תפילה'

ראיתי בשבועון 'כפר חב"ד' בשם אחד מרבני אנ"ש, שמנהגנו שלא לבקש בקשות בברכת 'שומע תפילה' (בניגוד לדברי הפוסקים, שר"ע רבינו סי' קיט ס"א).

איני יודע אם אכן יש לזה מקור כתוב או בעל-פה, אבל דברי הרבי בעניין¹ ברורים: "בבקשת רפואה לאנשים (נשים) מסויימים – ליחידים – מקומה בברכת "שמע קולנו". וישאל הפרטים לרב בעירו".

אמנם אין לנו את השאלות ששאלו את הרבי, ולכן קשה לפסוק מתוך התשובות. אבל לכאורה, מעצם ההפניה ללא הסתייגות ל"שומע תפילה" ול"רב בעירו" משמע שאין לנו מנהג מיוחד בזה. אגב, מה שמציע הרבי לבקש זאת ב'שומע תפילה' ולא העדיף לבקש לכתחילה כבר ב'רפאנו' (כדברי חידושי הר"ן² ע"ז ח, א שהביא בפסקי תשובות סי' קיט ציון 13, אבל לא הובאו כלל בב"י ובנו"כ הטושו"ע שם), ראה בדברי אדה"ז שם (לאחר שהזכיר בקשת רפואה ב'רפאנו' ובקשת פרנסה ב'מברך השנים') "אבל בשומע תפילה יכול לשאול כל צרכיו מפני שהיא כוללת כל הבקשות"³.

ישנן סיבות שהזכירו האחרונים להעדיף לבקש ב'אלוקי נצור':
א) אם מבקש בקשה קבועה – שאז אם יעשה זאת בתוך הברכות עליו לדלג או לשנות הנוסח מדי פעם (ודי ששמות האנשים שונים מפעם לפעם) כדי שלא יראה כמוסיף על נוסח אנשי כנסת הגדולה (פסקי תשובות סי' קיט ס"ק א).

ב) למתפלל בבית הכנסת – להעדיף לבקש באלוקי נצור, כדי שיוכל לענות שם קדושה וכו' (משנ"ב סו"ס קכב).

ויש לחפש בדברי רבותינו אם (ומתי) אכן מקובלות עליהם הסיבות הללו.

(1) לקוטי שיחות כרך לט עמ' 281, מכתב מ"א שבט תשמ"ו.

(2) בהוצאת מוסד הרב קוק ציינו שכן דעת הראב"ד והריטב"א. ובריטב"א שבהוצאתם לא מצאתי מאומה.

(3) משמע שאין העדפה כלשהי בזה, כלשון הרמב"ם הל' תפלה פ"ו ה"ג ושר"ע הב"י כאן ס"א [והרא"ש ברכות פ"ה סי' כא שהובא בב"י – לא מצאתי זאת ברא"ש, רק בדברי חמודות שם ס"ק סא מביא את הגמ' ודעות הראשונים באריכות]. אמנם בלשון הר"י (ברכות כב, בדפי הר"ף, ד"ה אעפ"י, שהובא בב"י ר"ס זה) הדין הראשון מתחיל בבקשת כל צרכיו בשומע תפילה, וגם לשון הטור ר"ס זה מתחיל בשומע תפילה, ומוסיף "וכן בכל ברכה וברכה יכול לשאול מעניינה", משמע לכאורה שיש עדיפות לבקש ב'שומע תפילה'.

לזכות

אנשי החסד הדגולים

הרה"ח ר' אברהם משה דייטש והרה"ח ר' גבריאל גופין שיחיו

ולע"נ האחים הרה"ח ר' זלמן יודא ור' יוסף יצחק,

בני הרה"ח ר' שלום ישעיהו ע"ה דייטש